

גלעד שר ושות'
 עורכי דין

GILEAD SHER & Co.
 Law Offices

גלעד שר* | רימון תלחמי | רינת לניאדו** | נעה קלאו-לוי | נתן לרר | גורג'י זהר
 עידיית הגלר | איתן טוקר | חן לניר | גיא זמיר | ליאורה כהנא-גם | מורן אוריה-ספקטור | ליאור בירנבאום | אמיר טובול
 שלדון קלימיסט (1931-2014)
 *נטריון | **חברת הלשכה בניו-יורק, ארה"ב

תל אביב, 12 ביוני 2017

דחוף

לכבוד
 ח"כ אברהם נגוסה
 יו"ר ועדת העלייה הקליטה והתפוצות

ח"כ נגוסה הנכבד,

הנדון: הזנחה והיעדר טיפול במנטרלי אסון צ'רנוביל

בשם מרשתנו, עמותת "ברית ליקוויטטורים צ'רנוביל" (להלן: "העמותה") ולקראת הישיבה בכנסת בראשותך, אנו מתכבדים לפנות אליך כדלקמן:

1. מצבם הקשה של המנטרלים מחייב טיפול והתייחסות דחופים מצד משרדי הממשלה הרלוונטיים וגורמים ממשלתיים אחרים. הזנחתם הממושכת של המנטרלים על-ידי הגורמים האמונים על הטיפול בהם אינה סבירה, בלתי מידתית ואינה יכולה להמשך. מכאן מכתבנו זה.

מבוא

2. בשנת 1992 החלה העמותה את פעילותה למען קידום זכויות מנטרלי נזקי הפיצוץ באתר הגרעיני בצ'רנוביל, ביום 26 באפריל 1986, אשר עלו ארצה. צוותי הנטרול (ליקוויטטורים) פעלו למזער את נזקי האסון, בין היתר באמצעות קבורת פסולת גרעינית תחת כיסוי בטון, צמצום פליטת החומרים הרדיואקטיביים ובניית מכסה ענק מעל לכור שהתפוצץ (להלן: "המנטרלים"). פעולות אלו בוצעו על ידי המנטרלים ללא הגנה מספקת, והם נחשפו ממושכות לקרינה רדיואקטיבית בכמות גבוהה.

- העתק תעודה לרישומה של עמותה – ברית הליקוויטטורים צ'רנוביל, מצ"ב כנספח 1.

3. כ-4,000 ממנטרלי אסון צ'רנוביל עלו לישראל בעשרים ושבע השנים האחרונות, והפכו לאזרחים בה מכוח חוק השבות. נכון לרגע כתיבת שורות אלו **נותרו בחיים כ-1,500** מנטרלי אסון צ'רנוביל. ממשלת ישראל הייתה מודעת למצבם של עולים אלו ולעובדה כי זכו להטבות סוציאליות וכספיות במדינות מהן עלו. לנוכח עלייתם ארצה נשללו מהמנטרלים במדינות מוצאם כל הזכויות וההטבות, הן כספיות והן סוציאליות, וכך גם הפיצויים להם זכו במדינות מוצאם.

גלעד שר ושות'י

עורכי דין

GILEAD SHER & Co.
Law Offices

4. במהלך שנת 2001, לאחר מאמצים רבים אשר השקיעה העמותה, נכנס לתוקפו חוק המסייעים לנטרול תוצאות אסון צ'רנוביל, התשס"א-2001 (להלן: "חוק המנטרלים" או "החוק", לרבות התיקונים לחוק משנת 2006). החוק קבע את מעמד המיוחד של המנטרלים, אך לא הביא לפתרון מעשי ומלא ולו בסוגיה אחת מתוך קשת הבעיות והמצוקות בפניהן עומדים מנטרלי האסון. אף החטבות החלקיות והמעטות אשר מוקנות במסגרת החוק, אינן מיושמות כראוי.
5. מכתבנו זה מוגש לנוכח התעלמותם של גופים ומשרדי ממשלה שונים ממצוקתם של מנטרלי אסון צ'רנוביל. במכתב זה יפורטו מחדלים חמורים שלהם אחראים גופים שונים, זאת בניגוד לחוק וממילא בניגוד לחובתם הציבורית והמוסרית.

פיצוי ממדינות המוצא

6. עם עלייתם לישראל, שללו מדינות המוצא של המנטרלים, כאמור, את כל החטבות, הזכויות והפיצויים אשר הוקנו להם, כל זאת תוך הפרה בוטה של כללי המשפט הבינלאומי. במשך שנים רבות ביקשה העמותה מממשלת ישראל ומשריה לקיים משא ומתן בעניינם עם הממשלות הרלוונטיות או להפעיל את הכלים העומדים לרשות מדינת ישראל במישור המשפט הבינלאומי - על מנת שימשיכו המנטרלים לקבל את המגיע להם, הדבר לא קרה. יש לציין כי האמנות הבינלאומיות הרלוונטיות לאחריותה של מדינה בגין נזק גרעיני אשר ארע בתחומיה, קובעות כי אין להפלות בין הניזוקים על רקע אזרחות או תושבות.
7. לאחר אסון צ'רנוביל, קבעה ברית המועצות דאז בחקיקה פנימית כי למנטרלים יוענקו פיצויים והטבות - אולם נשללה מהם זכות התביעה האזרחית כלפיה. אותה שיטה נקטו רוסיה ואוקראינה - לאחר פירוקה של ברית המועצות. שלילת ההטבות והפיצויים מהמנטרלים אשר עברו להתגורר בישראל נעשתה במדינות המוצא שלא על פי חוק, ומהווה הפרה של המשפט הבינלאומי.
- בשנת 1994, הגישו המנטרלים תביעות אינדיבידואליות כנגד ארצות המוצא, אולם נדחו בהחלטות בלתי מנומקות. פסקי דין אלה הם שריד של התקופה הסובייטית ואינם יכולים לעמוד היום. עובדות אלו מקימות סיכוי טוב למשא ומתן עכשווי מול ארצות מוצאם של המנטרלים, על מנת שימשיכו לקבל את ההטבות המגיעות להם.
8. משך שנים ביקשה העמותה מממשלת ישראל וממשרד החוץ לנהל מו"מ עם רוסיה (כירשת של ברה"מ), אוקראינה ובלארוס בסוגיית מנטרלי אסון צ'רנוביל. העמותה משוכנעת כי יש לצפות כי ישראל תפעל במדינות הרלוונטיות כדי להביא למימוש דרישת המנטרלים לפיצויים ולהטבות בהתאם לחוקי מדינות המוצא. יש לצפות אף כי במידה ומשא ומתן כאמור לא יניב פירות, תכריז ישראל כי רוסיה ו/או מדינות רלוונטיות אחרות הפרו את התחייבויותיהן הבינלאומיות כלפי ישראל, ותדרוש מהן פיצוי הולם.
9. דרישות העמותה בעניין זה נדחו ללא נימוקים של ממש. נדחתה בשעתה גם דרישת העמותה

גלעד שר ושות'

עורכי דין

GILEAD SHER & Co.

Law Offices

להעניק לה סיוע למטרת הגשת תביעות אישיות כנגד המדינות הרלוונטיות. כך, על אף ההבטחות הרבות אשר ניתנו מעת לעת לעמותה, מדינת ישראל לא ניהלה מעולם משא ומתן ענייני עם מדינות ברית המועצות לשעבר בעניין פיצוי המנטרלים המתגוררים בישראל, ולא הוצגו לעמותה פרוטוקולים או חוות דעת מן ה"דיאלוג" אשר קיים משרד החוץ והוועדה הבין-משרדית לטיפול בפנסיות ופיצויים מארצות מוצאם של העולים. יצויין כי בראש הוועדה עמדו חברי הממשלה אביגדור ליברמן וסופה לנדבר לסירוגין. ה"דיאלוג" נערך, ככל הנראה, על מנת לצאת ידי חובה, ומבלי שמוצו ההליכים מול המדינות. אף פניות העמותה ליועץ המשפטי למשרד החוץ וליו"ר הוועדה הבין-משרדית העלו חרס.

10. משרד החוץ מעולם לא נקט כל פעולה במישור המשפט הבינלאומי הפומבי, ואף לא הייתה כל היענות לדרישות העמותה לקבלת סיוע בתחום המשפטי, באמצעותו תוכל לפעול מול מדינות המוצא במישור המשפט הבינלאומי הפרטי.

העדר יישום לחוק המנטרלים

11. אפנה כעת לפרט ביתר פירוט את כשלי היישום של החוק.
12. בהתאם לחוק החל במדינות מוצאם, זכו המנטרלים שם לשורה ארוכה של הטבות כספיות ואחרות. מלכתחילה, נועד חוק המנטרלים להביא לידי מצב בו יקבלו המנטרלים את אותן הטבות וכספים ממדינות המוצא, אולם בסופו של דבר, לנוכח התנגדות נציגים של משרדי הממשלה להכללת הוראה לעניין סיוע משפטי, מו"מ עם מדינות המוצא או פעולות במישור המשפט הבינלאומי - הוצע כי, כפתרון של קבע, יוענקו בישראל הטבות כספיות ואחרות מתקציב המדינה.
13. כפי שיפורט להלן, החוק מטפל באופן חלקי בלבד בבעיותיהם של המנטרלים.

הקמת מרכז רפואי

14. ס' 7 לחוק המנטרלים קובע כי על שר הבריאות לקבוע בית חולים שישמש כמרכז רפואי לטיפול במנטרלים ובילדיהם. סעיף זה אינו מקוים על-ידי הגורמים הנוגעים בדבר.

14.1. "שר הבריאות יקבע בית חולים שישמש מרכז רפואי למעקב רפואי אחר המנטרלים

וילדיהם (להלן: המרכז הרפואי); המעקב הרפואי ייערך על פי המלצת הרופאים

המטפלים במנטרלים במרכז הרפואי.

14.2. שר הבריאות רשאי לקבוע מרכזים רפואיים נוספים למעקב רפואי."

15. לטענת משרד הבריאות, הוסמך ביה"ח "כרמל" בחיפה כ"מרכז רפואי" בהתאם לדרישת החוק. למיטב ידיעת הח"מ, הודעה רשמית על כך טרם פורסמה ברשומות או במקור מידע נפוץ אחר. זאת ועוד, הפעילות אשר נעשית במרכז הרפואי "כרמל" אינה מהווה יישום ראוי לסעיף 7 לחוק, ומתבצעת שלא לשביעות רצונם של המנטרלים:

גלעד שר ושות'

עורכי דין

GILEAD SHER & Co.

Law Offices

במסגרת המעקב הרפואי, מוזמנים המנטרלים למרכז הרפואי לשם נטילת דגימת דם ושליחתה למרכז רפואי ביוסטון שבארזה"ב. במרבית המקרים, תוצאות הבדיקה מוחזרות למנטרלים, אם בכלל, ללא סיכום או המלצות בעניין הטיפול הדרוש להם. במסגרת המעקב לא נבדקים מסמכים רפואיים כלשהם מטעם הרופאים המטפלים במנטרלים בחיי היומיום ולמיטב הידיעה, לא קיים כל הליך של יידוע ועדכון רופאים אלו. **המנטרלים אינם מקבלים כל טיפול רפואי במרכז הרפואי.** יצוין עוד כי הבדיקות הנערכות בביה"ח כרמל מבוצעות גם עבור אנשים אשר אינם מחזיקים בתעודת מנטרל ואינן מבוצעות בילדי המנטרלים - למרות שהדבר נקבע מפורשות בחוק.

אם כן, סעיף 7 לחוק אינו מיושם כלל.

16. עקב החשיפה לחומרים רדיואקטיביים, מצויים המנטרלים בסיכון גבוה ומתמיד לחלות במחלות קשות כגון סרטן, כאשר רק גילוי מוקדם של מחלות אלה עשוי להציל את חייהם. אין ספק כי מטרת החוק הייתה מתן אפשרות עבור המנטרלים לעקוב אחר התפתחויות מסוכנות של מחלות בגופם (וכך גם לשון החוק), אולם מעקב זה אינו מתאפשר באמצעות בדיקת דם בלבד. לשם קיום מעקב אפקטיבי, יש לבצע בדיקות המודדות את רמת הקרינה בגופם של המנטרלים ובדיקות נוספות, בדומה לאלו המתבצעות מכוח תקנה 11 לתקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העוסקים בקרינה מייננת) התשנ"ג-1992.

17. ביום 27.10.2014 העמותה פנתה אל שר הבריאות במכתב תלונה בדבר חוסר מעש מצד המרכז הרפואי בחיפה. פנייה זו לא זכתה לתגובה כלשהי. יחד עם זאת, מיליוני שקלים מתקציב המדינה הוקצו למרכז הרפואי בחיפה. על כן מבקשת העמותה להחזיר סכומים אלה למדינה ולהפנותם לרווחתם של מנטרלי האסון.

- העתק המכתב לשר הבריאות מ-27.10.2014, מצ"ב כנספח 2.

18. סעיף 7 (ב) לחוק, אשר הובא לעיל, קובע כי לשר הבריאות סמכות לקבוע מרכזים רפואיים נוספים למעקב רפואי אחר המנטרלים. לאור אי-יישום החוק ב-"מרכז רפואי" בבי"ח "כרמל", על שר הבריאות לעשות שימוש בסמכותו ולהורות על הקמת מרכז רפואי חדש (ובמידת הצורך – גם נוסף), בבית חולים ממשלתי במרכז הארץ, שבו יקבלו המנטרלים וילדיהם טיפול אפקטיבי - באופן בו תוגשם מטרת החוק. יש לציין כי מספר בתי-חולים ממשלתיים כבר הביעו בפני העמותה את נכונותם לשמש כמרכז רפואי לטיפול ומעקב במנטרלים. פניות העמותה למשרד הבריאות בעניין זה העלו חרס.

גלעד שר ושות'י

עורכי דין

GILEAD SHER & Co.
Law Offices

תמיכה בנושאי דיור

19. ס' 8(א) לחוק קובע כדלקמן:

"מנטרל הזכאי להלוואה לפי חוק הלוואות לדיור, התשנ"ב - 1992, (להלן - חוק הלוואות לדיור), זכאי לעדיפות בהלוואה, לרבות מרכיב ההלוואה העומדת, בהגדרתה בסעיף 6 לחוק הלוואות לדיור, בהתאם לקביעת שר הבינוי והשיכון, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת העליה, הקליטה והתפוצות של הכנסת. תקנות ראשונות כאמור בסעיף קטן זה יובאו לאישור ועדת העליה, הקליטה והתפוצות של הכנסת בתוך חודשיים מיום תחילתו של חוק זה".

20. בעניין ס' 8(א) לחוק, התקבלה החלטה להעניק 150 נקודות תוספת סיוע במסגרת ההלוואה לזכאים, כאשר הינן לא יכסו אף את עלות חדר השירותים בדירה. תקנה זאת אינה מביאה פתרון למצוקת הדיור בקרב המנטרלים. נוצר מצב בו המנטרלים מצאו את עצמם ללא תמיכה מהותית בעניין בניית יחידות הדיור משלהם.

- העתק מכתב נלווה להנחיה לבנקים מ-29.06.05 וכן נוסח החלטה, מצ"ב כנספח 3.

21. אף סעיף 8 לחוק אינו מיושם, ומטרת המחוקק אינה באה לידי הגשמה כלל. שר האוצר אינו מוכן לאשר את הצעת משרד השיכון (אשר גם היא אינה מספקת פתרון למצוקת דיור של המנטרלים) - בשל היותן גבוהות מדי כביכול, ומנגד וועדת העלייה הקליטה והתפוצות אינן מוכנה לאשר את הצעת שר האוצר, בשל היותה נמוכה מדי. נוצר מצב בו המנטרלים נופלים בין הכיסאות ולמעשה אינם מקבלים כל הטבה - כפי שנקבעה בחוק, שכן תקנות טרם הותקנו.

22. גם בעניין התקנת תקנה חדשה ואיכותית על הענקת הלוואה לזכאים, לא הועילו פניות העמותה אל הגורמים הרלוונטיים, אשר מטילים את האחריות האחד על כתף רעהו.

עזרה במסגרת החקיקה הקיימת

23. ניתן לסייע למצוקת המנטרלים אף במסגרת החקיקה הקיימת, אך, כאמור, הדבר לא נעשה עד כה. הנה כמה דוגמאות.

קבלת קצבאות נכות

24. שיעור הנכות הכללית של המנטרלים נקבע בהתאם לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956 (להלן: "התקנות"). מעצם היותן תקנות ישנות, אין התייחסות מספקת בהן לליקויים ולתופעות הלוואי הנובעים מחשיפה לקרינה רדיואקטיבית במנות גדולות ולמשך פרק זמן ממושך. מצב זה גורם לכך שרובם הגדול של המנטרלים אינו זוכה לאחוזי נכות משמעותיים. מדובר כמובן בבעיה הייחודית למנטרלים - שכן העובדים המועסקים בישראל

גלעד שר ושות'

עורכי דין

GILEAD SHER & Co.

Law Offices

בכורים גרעיניים נהנים מהסדרים ספציפיים.

25. שר הרווחה הוא אשר מוסמך לבצע שינויים בתקנות - **אולם טרם פעל בעניין המנטרלים, למרות פניותיהם אליו.**

26. כאמור, התקנות ישנות ואינן מסייעות מספיק לבעיית המנטרלים, מכאן שראוי יהיה לקבוע את שיעור הנכות על פי אותם הקריטריונים אשר מעוגנים בחוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד-1954. קריטריונים אלו מתייחסים **לקבוצה בעלת סוגי נכויות הדומות בעיקרן לסוגי הנכויות של המנטרלים.** בין יתר הזכאויות שמקבלים נכי המלחמה בנאצים, ניתן למצוא זכאותם לקבלת קצבה חודשית מטעם משרד האוצר. זכאות זו חשובה והכרחית בסיוע לבעיית המנטרלים.

דיור ציבורי

27. כל עוד לא מיושם אפילו הפתרון החלקי אשר נקבע בסעיף 8 לחוק המנטרלים כאמור, סובלים המנטרלים ממצוקת דיור קשה. לרבים מהם אין דיור קבע או יכולת לרכוש דיור שכוח. ניתן לספק פתרון חלקי למצוקה זו באמצעות **הענקת זכאות מועדפת לדיור ציבורי עבור המנטרלים.**

28. המנטרלים רשומים בתור לקבלת דיור ציבורי במשרד לקליטת העלייה, אולם נהליו אינם מעניקים להם זכאות מיוחדת או עדיפות כלשהי בקבלת דיור ציבורי. העמותה דרשה זה מכבר כי שרת הקליטה תסדיר הנושא בנהלים הקיימים במשרדה, **אולם עד היום טרם נתקבלה תשובה לגופו של עניין.**

29. בשנת 2006, באירוע לציון יום השנה ה-20 לאסון צ'רנוביל, הצהירה שרת הקליטה סופה לנדבר, כי כל המנטרלים אשר נמצאים ברשימת ההמתנה לדיור הציבורי, יקבלו את מבוקשם במהלך שנות 2006-2007. **אף זאת לא קרה עד עצם היום הזה, כלומר, הבטחת השרה התגלתה כהבטחת שווא.**

ביטוח חיים

30. ביטוי מרכזי נוסף למצוקת המנטרלים, הוא סירובן העקבי של חברות הביטוח בישראל לבטח את חיי המנטרלים

- העתק תכתובת בין ח"כ יורי שטרן ז"ל עם התאחדות חברות לביטוח בישראל, מצ"ב **כנספח 4.**

31. העמותה פנתה בעניין זה לראש הממשלה הנכבד בנימין נתניהו בדרישה חלופית - להנהיג הסדר ממלכתי לביטוח חיי המנטרלים, אשר תקבע בחקיקה, בחקיקת-משנה או בהוראה מנהלית. **מכתב זה לא נענה כלל.**

- העתק מכתב העמותה לכבוד ראש הממשלה בנימין נתניהו מ-18.06.2017, מצ"ב **כנספח 5.**

גלעד שר ושות'

עורכי דין

GILEAD SHER & Co.

Law Offices

מבחינת הרווחה מצבם של מנטרלי האסון צ'רנוביל הינו קשה ביותר, לעומת עובדי הכור הגרעיני בדימונה.

32. המנטרלים, אשר סיכנו את חייהם לצורך נטרול תוצאות האסון הרדיולוגי החמור ביותר לפי מבחני הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה האטומית, אינם מבוטחים בביטוח חיים.

33. חברות הביטוח אינן מוכנות לבטח את המנטרלים בביטוח חיים. הדבר מקומם. הלכה למעשה, חייהם של המנטרלים, מרשינו, אינם שווים בישראל דבר. מדובר בפגיעה חמורה ובלתי מידתית בזכותם של המנטרלים לכבוד ולשוויון.

34. כאמור במכתב לכבוד ראש הממשלה בנימין נתניהו הנזכר לעיל, יש לקבל בהקדם החלטה בדבר חיוב חברות הביטוח לבטח את המנטרלים בביטוח חיים ולחלופין, בדבר ביטוח המנטרלים בביטוח על ידי חברת הביטוח הממשלתית "ענבל".

חוק ההלוואות לדיור

35. מספר קטן של מנטרלים, אשר רכשו דירה אינם מסוגלים, מחמת הידרדרות במצבם הבריאותי, להחזיר ההלוואה לדיור. מן הראוי לפעול לסיוע למנטרלים אשר עשויים למצוא עצמם ללא קורת גג, וניתן לעשות כן מכוח סעיף 5א' לחוק ההלוואות לדיור, התשנ"ב - 1992.

36. העמותה דרשה להעניק למנטרלים אלה סיוע בהחזר ההלוואה לדיור, כאמור, אולם גם דרישה זו לא זכתה עד כה לתשומת הלב מצד גורם כלשהו.

הפרת הסעיפים 3 ו-11 לחוק על-ידי שרת העלייה והקליטה

37. בעניין הפרת הסעיפים 3 ו-11 לחוק הגישה העמותה ביום 04.11.2014 תלונה למבקר המדינה.

- העתק תלונה למבקר המדינה יוסף שפירא, מצ"ב כנספח 6.

38. ביום 23.06.2016 קיבלה העמותה החלטת נציב תלונות הציבור ובו נקבע בין היתר כדלקמן:

38.1 "הנציב הביע מורת רוח מההליך שנקט המשרד ... וקבע כי יש להעיר לו בחומרה על הליקויים בהתנהלות...".

- העתק החלטת נציבות תלונות הציבור מ-23.06.2016, מצ"ב כנספח 7.

38.2 בסעיף 3 לחוק נקבע כדלקמן:

"השר (לעלייה וקליטה) ימנה ועדה של חמישה חברים לקביעת הכרה במנטרלים והם

1. שופט בדימוס או מי שכשיר להיות שופט בבית משפט מחוזי, והוא יהיה היושב

ראש;

2. נציג משרד ראש הממשלה;

3. נציג משרד החוץ;

גלעד שר ושות'י

עורכי דין

GILEAD SHER & Co.

Law Offices

4. נציג המשרד לקליטת העלייה;
5. מנטרל, שייבחר על ידי הארגון היציג, כאשר הארגון היציג הינו "גוף שהשר קבע כי הוא מייצג את המספר הגדול ביותר של מנטרלים".

לנוכח הפרת הסעיף הנדון, ועל מנת שתישמר כוונת המחוקק לצורך יישום סעיף חוק זה, מתכבדת העמותה להציע לכבודו את הניסוח הבא לסעיף 3:

"מנכ"ל משרד ראש הממשלה ימנה ועדה של חמישה חברים לקביעת הכרה במנטרלים והם –

1. שופט בדימוס או מי שכשיר להיות שופט בבית משפט מחוזי, והוא יהיה היושב ראש;
2. נציג משרד ראש הממשלה - חבר הארגון "נטיב";
3. נציג משרד החוץ;
4. נציג משרד ראש הממשלה - חבר ועדה לאנרגיה הגרעינית (במקום נציג משרד הקליטה והעלייה);
5. מנטרל, שייבחר על ידי הארגון היציג, כאשר הארגון היציג הינו "גוף שהשר קבע כי הוא מייצג את המספר הגדול ביותר של מנטרלים".

38.3. בסעיף 11 לחוק נקבע כדלקמן:

"שר (הקליטה והעלייה) ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות של הכנסת, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות אופן רישומם של בעלי תעודות מנטרל על ידי הועדה".

לנוכח הפרת הסעיף הנדון, ועל מנת שתישמר כוונת המחוקק לצורך יישום סעיף חוק זה, מתכבדת העמותה להציע לכבודו את הניסוח הבא לסעיף 11:

"משרד ראש הממשלה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות של הכנסת, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות אופן רישומם של בעלי תעודות מנטרל על ידי הועדה".

39. במשרדי הממשלה פועלים גופים /או צוותים ייעודיים לנושא קרינה רדיואקטיבית ואנרגיה אטומית. מכאן שהעברת הגוף הממונה על ענייני המנטרלים מהשר לעלייה וקליטה אל משרד ראש הממשלה הכרחית וחיונית הנדרשת לצורך טיפול בחוק המנטרלים, קידום וסיוע.

סיכום

40. כעולה ממכתב זה, מצבם הקשה של המנטרלים מחייב טיפול והתייחסות דחופים מצד משרדי הממשלה הרלוונטיים וגורמים ממשלתיים אחרים. הזנחתם הממושכת של המנטרלים על-ידי הגורמים האמונים על הטיפול בהם אינה סבירה, בלתי מידתית ואינה יכולה להמשך.

גלעד שר ושות'י

עורכי דין

GILEAD SHER & Co.

Law Offices

41. אין עוררין שהזמן הסביר ליישום החוק חלף זה מכבר, אולם הגורמים הנוגעים בדבר מעכבים את יישומו ואינם פועלים כלל לביצוע המוטל עליהם. **נדרשת התערבות משמעותית ומיידית מן הטעמים המפורטים במכתב זה, כולם יחדיו וממילא כל אחד מהם כשהוא לעצמו.**
42. למכתב זה מצורפות תכתובות רלוונטיות עם גורמי הממשלה השונים. פירוט מסמכים אלו מצוי בעמוד הבא.
43. נודה לטיפולך היעיל והדחוף בכל האמור לעיל. מדובר בדיני נפשות ממש. אין צריך לומר, כי אנו עומדים לרשותך בכל דבר ועניין ומקווים כי יעלה בידך לפעול לשם תיקון ההפרות והליקויים החמורים שפורטו לעיל, ללא צורך בנקיטה של צעדים מחוץ לכותלי הכנסת והממשלה.

בכבוד רב ובברכה,

ק/ס'אור היינץ קאזאן
גלעד שר, עו"ד
גלעד שר ושות'י עורכי דין

העתקים:

1. ח"כ קסניה סבטלוב
2. מר אלכסנדר קלנטירסקי – יו"ר ברית ליקוידטורים צ'רנוביל (ע"ר)

גלעד שר ושות'
 עורכי דין

GILEAD SHER & Co.
 Law Offices

פירוט הנספחים:

תעודה לרישומה של עמותה – ברית הליקווידטורים צ'רנוביל.	נספח 1
מכתב לשרת הבריאות יעל גרמן מ-27.10.2014.	נספח 2
הנחיה לבנקים למשכנתאות מ-29.06.2005.	נספח 3
מכתב נלווה להנחיה הנ"ל ממשרד הבינוי והשיכון לכבוד דנה גורדון, יו"ר הוועדה לעלייה, הקליטה והתפוצות, מ-01.03.2012.	
תכתובת בין ח"כ יורי שטרן למר ש. גולומב, מנכ"ל התאחדות חברות לביטוח.	נספח 4
מכתב לראש הממשלה בנימין נתניהו מ-18.06.2015.	נספח 5
תלונה למר יוסף שפירא, מבקר המדינה, מיום 04.11.2014.	נספח 6
החלטת נציב תלונות הציבור מ-23.06.2016.	נספח 7

9907 א

משרד הפנים
רשם העמותות

תעודה לרישומה של עמותה

(לפי חוק העמותות, התש"ם - 1980)

זאת לתעודה כי

העמותה

ברית ליקוידטורים צ'רנובל (ע"ר)

שמענה

אצל קלנטרסקי אלכסנדר

רח' הצנחנים 10

69270

תל אביב

המטרות העיקריות הן

להסדיר ולארגן את נושא הדיור של חברי העמותה.

להשיג ולרכוש זכויות אצל המוסדות המוסמכים

להשגת דיור לחברי העמותה. לדאוג לקליטה מוצלחת

של חברי העמותה.

נרשמה כעמותה מספר 2 - 141 - 032 - 58

כ'	לחודש	תמוז	שנת	התשנ"ח
14		יולי		1998

ברית הליקווידטורים
ישראל

עמותה רשומה
מס' 2-141-032-58
רחוב ז'בוטינסקי, 30 ב'1, בת ים, 5944742, ישראל
טל: 37 41 773 54-972, + 80 62 400 77-972
e-mail: akalan41@gmail.com

יו"ר ברית הליקווידטורים
אלכסנדר קלנטירסקי

סקייפ: akalan1

27.10.2014

לכבוד:

שרת הבריאות, יעל גרמן
מאת אלכסנדר קלנטירסקי

הגדון: בעיות בריאותיות אצל המסייעים לנטרול תוצאות אסון צ'רנוביל

כבוד השרה שלום רב,

בשנת 1992 נוסדה בארץ עמותה בשם "ברית הליקווידטורים - צ'רנוביל", בה חברים המסייעים לנטרול תוצאות האסון בכור הגרעיני. כעת מתגוררים במדינת ישראל 1478 מנטרלים-יהודים אשר החליטו לעלות ארצה ואשר עודם בחיים נכון להיום. למיטב ידיעתנו, בסך הכול הגיעו ארצה 2931 מנטרלים. מדובר באנשים שנשלחו על ידי הרשויות בברית המועצות לשעבר בעקבות אסון הכור שארע ביום 26 לאפריל שנת 1986, היישר לליבת הכור כדי למנוע אסון גרעיני גדול יותר. כתוצאה מכך סובלים כולנו מנזקים בריאותיים קשים שנגרמו מקרינת הכור המסבים לנו סבל רב והמצריכים טיפול רפואי שוטף, הוצאות רבות על תרופות וכמובן קשיים רבים במציאת עבודה ופרנסה.

ברצוני לציין, כי בברית המועצות לשעבר קיים חוק "לרווחת האזרחים אשר נחשפו לקרינה כתוצאה מאסון צ'רנוביל". על פי חוק זה הוענקו למסייעים לנטרול תוצאות האסון זכויות והטבות משמעותיות, ובכלל זה:

- אספקת תרופות, טיפולים ושירותים רפואיים אחרים על-פי מרשם רופא ללא השתתפות עצמית;
- הענקת חבילות נופש ללא תשלום פעם בשנה בבתי הבראה, לתקופה של חודש ימים;
- הענקת דיור ציבורי תוך שנה מהגשת הבקשה על-ידי המנטרל;
- הענקת קרקע המוקצית לבנייה פרטית תוך שנה מהגשת הבקשה על-ידי המנטרל;
- קביעת גיל הפרישה המוקדמת עבור מנטרלים: לגברים – בהגיעם לגיל 50 שנים, לנשים – בהגיען לגיל 45 שנים. יש לציין, כי ברוסיה גובה הפנסיה נע בין 1000 ל-2000 USD;
- פטור מלא ממס הכנסה;
- ועוד.

גם כעת בכל המדינות של ברית המועצות לשעבר עדיין קיימים חוקים לרווחת האזרחים אשר נחשפו לקרינה כתוצאה מאסון צ'רנוביל. בכך זכויות והטבות מיוחדות לאכלוסיה זו היו ועודן מעוגנות בחוק.

ברצוני להדגיש, כי רובנו ככולנו איבדנו את זכויותינו והטבתנו במדינות המוצא. בעיננו, זכויות אלו מגיעות לנו גם היום מכוח אותם החוקים.

בשנת 1996 נבחרו לכנסת חברים דוברי רוסית. ביוזמת ארגוננו הוגשה הצעת החוק על סיוע למנטרלי תוצאות האסון צ'רנוביל.

בשנת 2001 נחקק חוק המנטרלים הראשון, דהינו, חוק המסייעים לנטרול תוצאות אסון צ'רנוביל, תשס"א-2001. החוק עבר בכנסת ואושר על-ידי ראש הממשלה דאז, אריאל שרון. אריאל שרון ז"ל הוא זה שהכיר את העמותה "ברית הליקוידטורים-צ'רנוביל" כארגון המייצג את כלל המנטרלים בארץ.

חוק זה מהווה מסמך ראשי המסדיר את עיקרי מעמד המנטרל המתגורר במדינת ישראל בדרך קבע ומוכר כמנטרל על-ידי הוועדה. חוק אף מסדיר את זכויות המנטרל המחזיק בתעודה מתאימה מטעם הוועדה.

התנאים העיקריים להחלטה החיובית של הוועדה ולמתן תעודה מתאימה הם כדלקמן:

- השתתפות פעילה של המבקש בעבודות נטרול התוצאות של האסון צ'רנוביל;

- הצגת תעודה רשמית מארץ המוצא אשר תוכר על-ידי הוועדה;

- אזרחות ישראלית ותושבות קבע במדינת ישראל.

בהתאם לחוק, תעודת המנטרל המוענקת על-ידי הוועדה, מזכה את המחזיק בה בקצבת הבראה ובהגדלת הסיוע בשכר דירה מטעם משרד הבינוי והשיכון ב-10%.

בנוסף, נאמר בסעיף זה לחוק, כי שר הבריאות ימנה בית-חולים אשר יתפקד כמרכז למעקב רפואי אחר המנטרלים וילדיהם.

ואכן, בשנת 2002 נוסד בחיפה מרכז רפואי. המנטרלים חברי ארגוננו קיוו כי המרכז הרפואי אשר הוקם בהוראת החוק יעבוד בתיאום הדוק עם ארגוננו במטרה לבצע מעקב שוטף אחרי מצב בריאותם של המנטרלים וילדיהם, וכן על מנת לתת המלצות טיפול והבראה לאכלוסיה זו.

לאכזבתנו הרבה, המרכז הרפואי למעקב רפואי אחר המנטרלים וילדיהם, מוסד אשר הוקם בהתאם לחוק המסייעים לנטרול תוצאות אסון צ'רנוביל, תשס"א-2001, בפועל כמעט לא עסק בפעילות זו. בקשותינו על הצגת התוצאות של המעקב אחר המצב הבריאותי של המנטרלים החברים בארגוננו, לא זכו לתגובה כלשהי במהלך 10 שנים.

בשנת 2006 העמותה "ברית ליקוידטורים-צ'רנוביל" יזמה תיקונים לחוק המסייעים לנטרול תוצאות אסון צ'רנוביל, תשס"א-2001. על-פי התיקונים הסיוע לכל מנטרל גדל פי 1.7.

לנוכח הליקויים בעבודת המרכז הרפואי, חברי הכנסת ה-19 מסיעת "ישראל ביתנו" פאינה קירשנבאום ורוברט אילטוב הגישו הצעת חוק המסייעים לנטרול תוצאות אסון צ'רנוביל. הצעה זו נכללה ברשומות הלשכה המשפטית של הכנסת ומספרה 839/19 פ מיום 13 למרץ שנת 2013.

בפרק 3 להצעת החוק נאמר: "לבטל את הסעיף 7 לחוק המסייעים לנטרול תוצאות אסון צ'רנוביל, תשס"א-2001, אשר דן במרכז הרפואי "למעקב רפואי אחר המנטרלים וילדיהם".

מאחר ואנחנו שומעים מקרוב על השינויים החיוביים שאת ערכת ועורכת במשרד הבריאות ובעיקר דאגה לשכבות החלשות אני פונה אלייך בבקשת עזרה גם בנושא שלנו.

בעוד ארגון האומות המאוחדות יחד עם ארצות רבות בעולם הכירו בנזקים הבריאותיים שנגרמו לנו, דווקא במדינת ישראל, אליה בחרנו לעלות, לא מכירים במשרד הבריאות בנזקים אלו. להיפך. עוד קובעים כי אין הבדל בינו לבין אזרחים אחרים בגילנו במצבנו הבריאותי. מידע זה נמסר על-ידי ד"ר מיקי דור, אך בעניין זה נרחיב בהמשך.

בישיבת ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות של הכנסת, אשר התקיימה ב-30.08.12 בניהולו של ח"כ דני דנון, נידון המצב הקשה של מנטרלי האסון בצ'רנוביל אשר מתגוררים בארץ.

בישיבה זו קבע ד"ר מיקי דור, ראש אגף רפואה כללית, סמנכ"ל מינהל הרפואה, כי המחקר שנערך בקרב האוכלוסייה הנדונה, לא הראה, כביכול, תחלואה מוגברת בהשוואה לקבוצות אחרות באותו הגיל. לדבריו של ד"ר מיקי דור, בארצות הברית המעקב אחרי מצב בריאותם של הליקווידטורים (המנטרלים) אשר נפגעו מאסון צ'רנוביל, נפסק לפני כ-8-9 שנים, אחרי שמומחים רלוונטיים הגיעו למסקנה שאין בו צורך.

ניתן לעיין בתוכן דיווחו של ד"ר מיקי דור בפרוטוקול מס' 258 של ישיבת ועדת הכנסת לענייני העלייה והקליטה מיום 30 לאוגוסט 2012 בשעה 11:00.

כל מה שנאמר על-ידי ד"ר מיקי דור בישיבה האמורה אינו נכון לחלוטין.

אני עצמי הרציתי פעמיים בכינוסים המוקדשים לבעיית האסון צ'רנוביל. מדובר בכינוסים שהתקיימו בעיר ניו יורק בבניין האו"ם בתמיכתו של המזכיר הכללי של האו"ם, אדון באן-קי-מון (בפעם האחרונה בשנת 2009), בשיתוף מדענים בינלאומיים בתחום ההיבטים הרפואיים של תאונות הקרינה.

אני חייב לציין כי מדענים אלה, מארצות הברית ומאירופה (ביניהן אוקראינה, רוסיה ובלרוס) עוקבים עד היום אחרי מצב הבריאות של האנשים אשר נחשפו לקרינה כתוצאה מאסון צ'רנוביל.

המעקב נערך במסגרת הוועד הבין לאומי לאסון צ'רנוביל באו"ם, והתהליך מתבצע לא רק בארצות של ברית המועצות לשעבר, אלא גם בארצות אירופה אחרות.

לפי דברי ד"ר מיקי דור, נערכו בדיקות הסקר בקרב 1676 אנשים מאזור צ'רנוביל, אך למרות הבקשות החוזרות ונשנות שלנו, גם הפרופסור גדי רינת שניהל גם הוא את המחקר, וגם ד"ר מיקי דור סירבו להציג לנו את הדו"חות הללו. על פי בדיקתנו, הם ביצעו את הסקר מבלי ליישם את ההמלצות של הלשכה הבינלאומית לאנרגיה אטומית מוינה, אוסטריה.

מחובתי לציין כי בברית המנטרלים שלנו נמצאים רופאים עם רישיון ישראלי, אשר היו מסוגלים לערוך את הבדיקות הרפואיות ברמה הנדרשת. אולם פרופ' גדי רינת וד"ר מיקי דור סירבו לקבל רופאים אלה לקבוצת המומחים של המרכז הרפואי.

על ביצוע בדיקות אלו (בדיקות בודדות ושטחיות בלבד, אשר ניתן לכנות אותן אפילו מעקב רפואי) הוצאו מיליוני שקלים.

לא ברור, על מה הוצאו הכספים מתקציב מדינת ישראל, מאחר ואף אחד מאיתנו, המנטרלים ששהו בליבת הכור, לא עברו בדיקות רפואיות כלל במסגרת המחקר הזה. אז על מה בעצם הם הסתמכו כשקבעו שאין לנו נזקים בריאותיים?

והדבר האחרון. כהוכחה לכך שכל הנאמר על ידי ד"ר מיקי דור בישיבה האמורה אינו נכון, אני מפנה את תשומת ליבך לחוות דעתו של היועץ המשפטי לאיגוד חברות הביטוח לישראל (מצ"ב). בחוות הדעת נאמר, כי המנטרלים של האסון צ'רנוביל לא יכולים להיות מועמדים לקבלת ביטוח חיים. ללא ספק, החלטה שכזאת התקבלה בשל בריאותנו הרופפת: נכללנו בקבוצת הסיכון. בכל המדינות המתורבתות לאזרחים במעמדנו מוענק ביטוח חיים ממלכתי - בכל המדינות מלבד ישראל.

אולי תענו על השאלה הבאה:

מה אנחנו, המנטרלים, עשינו ובמה חטאנו שערך חיינו כאן שווה אפס???

לאור הנאמר לעיל הנני מבקש:

- להקים ועדה חדשה לבדיקת הנושא עם המומחים המתאימים שכמובן יבדקו קודם כל את המנטרלים הנמצאים בישראל;
- להדיח את ד"ר מיקי דור מטיפול בבעיה זו מפאת היעדר ידע מקצועי מתאים בתחום האנרגיה האטומית;
- לערוך חקירה בדבר ניצול הכספים מתקציב המדינה על פעילות המרכז הרפואי; לשלב בוועדת החקירה הרופאים מברית המנטרלים, בעלי רישיון ישראלי.

בכבוד רב,

אלכסנדר קלנטירסקי,
יו"ר ברית הליקוידטורים

העתק: חבר כנסת יואל רזבוזוב, יו"ר לוועדת הכנסת לעלייה, קליטה ותפוצות

3) טפח

משרד הבינוי והשיכון

משרד האוצר

ירושלים, 29 יוני 2005
כ"ב סיון תשס"ה
סימוכין: 09060501129

מספר רץ: 271/05

לכבוד
בנקים למשכנתאות

הנדון: הגדלת ניקוד למי שהוכרו כמסייעים לניטרול תוצאות אסון צ'רנוביל (ליקודטורים)

זכאים כני"ל יקבלו תוספת של 150 נקודות.

הניקוד יתווסף באופן אוטומטי לתעודות הזכאות על פי המידע שקיים במחשב משרד הבינוי והשיכון אודות מי שהוכרו כמסייעים לניטרול הכור.

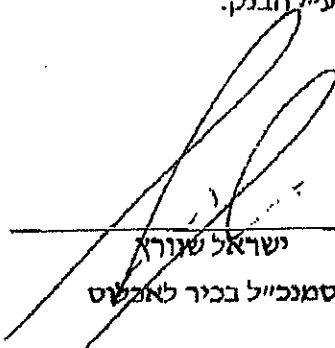
הניקוד הנ"ל יתווסף לטן הנקודות שנקבעו לזכאי לפי הקריטריונים הקיימים.

לדוגמא: משפחת עולים בשנה השניה בארץ הזכאית כיום לפי 1800 נקודות, תקבל 1950 נקודות אם אחד מבני הזוג עומד להגדרה כני"ל.
במקרה ששני בני הזוג הוכרו "כמנטרליים", הניקוד יהיה 2100 (1800 נקודות + 300 נקודות).

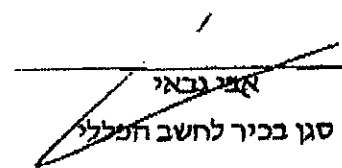
הערה: גבות הסיוע בהתאם לניקוד הנצבר לאחר תוספת הניקוד ובכפוף לטבלאות הסיוע.

החל מ-1.7.05 תופעל שיטה זו במחשב משרד הבינוי והשיכון.

תעודות זכאות שהוגפקו קודם לשינוי, יועברו לחישוב מחודש ע"י הבנק.

ישראל שגור
סמנכ"ל בכיר לאכז"ס

לכבוד רב,

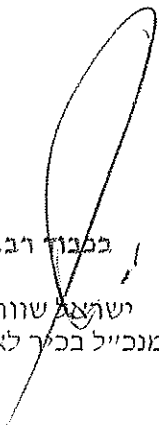

אבי גבאי
סגן בכיר לחשב הכללי

ז' אדר תשע"ב
01 מרץ 2012
ב - 1

לכבוד
דנה גורדון
מנהלת ועדת העלייה הקליטה והתפוצות
הכנסת
ירושלים

הנדון : הגדלת משכנתא למסייעים בנטרול אסון צ'רנוביל

רצ"ב הנחיה לבנקים בנדון מ- 29/6/05 ע"פ ההנחיה (בהתאם לחוק) ניתנת לכל מי שהוגדר כזכאי במסגרת החוק, תוספת סיוע של 150 נק'. בפועל כל זכאי ע"פ החוק שלא מימש סיוע מקבל תוספת הסיוע.

במבוא רב,
ישועה שורץ
סמנכ"ל בכיר לאכלוס

העתקים:
חה"כ דני דנון – יו"ר הוועדה
בת שבע גורדון – מנהלת מח' פניות ציבור + הפניה

9) 90) 90)

FROM :

FAX NO. :

Dec. 19 2003 10:43PM P1

FROM : Panasonic FAX SYSTEM

PHONE NO. :

Nov. 18 1997 06:20PM F

הכנסת

חבר הכנסת

ירושלים, י"ח בחשוון תשנ"ה
18 בנובמבר 1997

לכבוד
שמואל גולומב
מנכ"ל איגוד חברות ביטוח
רוטשילד 39
תל - אביב

שלום רב,

חנדרו : סיכום למגישתינו מתאריך 13.11.97

בהמשך לשיחתינו מתאריך 13.11.97 על הנושא של ביטוח חיים של העובדים,
משתתפי חיסול תוצאות אסון צ'רנוביק (ליקבידטורים), אבקש את תתייחסותך
לנושאים הבאים :

- א) מה חן הסיבות לאי נכונות של חברות ביטוח לבטח את הליקבידטורים והאם ניתן לשנות עמדתן כנדון?
- ב) מהן פתרונות המקובלים לביטוח חיים בממרים דומים - למשל של עובדי כור גרעיני בדימונח?
- ג) האם לדעתך ניתן למצוא פתרון בזירה הבינלאומית לנושא חנדרו?

ד"ר יורם שטרן, ח"כ

4) 990)

FROM :

FAX NO. :

Dec. 19 2003 10:43PM P2

FROM : HORIZONIC FAX SYSTEM

PHONE NO. :

NO. 381 P. 3

15 DEC 1997 10:43

472 3 5654333

התאחדות
חברות לביטוח
היים בע"מ

איגוד
חברות הביטוח
בישראל

15 בדצמבר 1997
410/97

לכבוד
ח"כ יורי שטרן
הכנסת
ירושלים

1/11/97

חידון: סיכום פגישתנו ב-13/11/97
מתבין מה-18/11/97

מצ"ב חו"ד של עו"ד יוסי הלוי היועץ המשפטי של האיגוד והתאחדות.

בברכה
ובבטח
שמאל נולומג
מנחל כללי

מכתב

FROM :

FAX NO. :

Dec. 19 2003 10:43PM P3

FROM : Panasonic FAX SYSTEM
15.12.2003 10:43:51

PHONE NO. :

Dec. 19 2003 10:43:51
P.3

מ. פורת ושות'
17-12111111
M. PORATH & Co.
ADVOCATES & NOTARIES

MOSKE PORATH משה פורת
JOSEPH KALBY יוסף הלוי
ISRAEL PORATH ישראל פורת
MOSHE M KANN משה מ. כהן
ITZHAK LEVY יצחק לוי
EMMUEL NIR שמואל ניר
ANAT SAR-HAI ענת סר-חיי
RAVIT ARBEL רות ארבל
BARUCH ORENSTEIN ברוך אורנשטיין
MOSE TURGEMAN משה טורגמן
YANIV SOXER יניב סוקר

TEL-AVIV 67132 תל-אביב
CARLEBAEN ST. 10 רחוב סרלנד 10
PHONE: 5610111 טלפון:
P.O.BOX 20045 ת.ד.
FAX: 5610936, 5621456 פקס
email: porathco@inter.net-jshav.net

THE 15 DECEMBER 1997

יום

425101G-2.doc

לכבוד
מר ש. טלומב, מנכ"ל
התאחדות חברות הביטוח היים בע"מ
שדי רוטשילד 39
תל-אביב
א.י.

הנדון: ביטוח חיים לעולים "נמנעי אסון צרפת"

חרינו אשר קבלת העתק ממכתבו של ד"ר יורי שטרן, ח"כ, בענין שבנדון.

בעקבות בקשתך להניב על שאלותיו של חבר הכנסת הנכבד, אריזי לענת כדלקמן:

1. לשאלה (א) -

חברת ביטוח אינה חייבת לבטח את חייו של כל מי שמונח אליה, אלא עליה לשקול את קבלתו לביטוח לפי הסיכונים הטמונים בביטוחו. מגטת שאינו נוחג כד, לא רק תוטא כלפי בעלי מניותיו בנייהול העסק, אלא אף מסכן את יציבותו וכך עלול לגרום נזק לציבור מבוטחיו.
לא ניתן לנהוג אימה ואימה, דהיינו: לבטח את אלו שדי"ר שטרן הנכבד מבקש את ביטוחם, אך לדחות מועמדים אחרים שטמון בהם סיכון בריאותי. יתר על כן, גם לו רצח מבטח לבטח מועמדים כאלה, הדבר לא יעלה כידו משום שלא היים ניסוי בביטוח משנה - והסיכון אז נבוח שבעתים.
למכך, עם כל העזר בדבר, לא ניתן לדרוש ולחייב חברות ביטוח לבטח את האנשים האלו.

סבטלנה גרינפילד, משרד עורכי דין
Svetlana Greenfield, Law Office

Ben Yehuda St	23	רח' בן יהודה
Jerusalem	94624	ירושלים
Telephone:	02-6232320, 02-6232132	טלפון:
Fax:	02-6232133	פקס:
E - mail:	law_sg@017.net.il	דוא"ל:

Svetlana Greenfield, LLM, Adv.
Uri Kletsman, LLM, Adv.
Svetlana Mins, LLB, Adv.

סבטלנה גרינפילד, מוסמכת במשפטים, עו"ד
אורי קלצמן, מוסמך במשפטים, עו"ד
סבטלנה מינץ, עו"ד

מבלי לפגוע בזכויות

18.06.2015

OUR REF: L - 70.1 : אסמכתא

בפקס: 02-6513955
סה"כ עמודים כולל דף זה:

לכבוד
מר בנימין נתניהו,
ראש הממשלה
רח' קפלן 3
קרית בן גוריון, בנין ג'
ירושלים 91950

א.נ.,

הנדון: ביטוח חיים של המסייעים לנטרול תוצאות אסון צ'רנוביל

בשם מרשינו, עולים מברה"מ/חבר העמים, המסייעים לנטרול תוצאות אסון צ'רנוביל (להלן: "המנטרלים") הנני מתכבדת לפנות אליכם בעניין שבנדון כדלקמן:

1. אומנם מתוך הכרה בתרומתם הרבה של מרשינו לנטרול תוצאות אסון צ'רנוביל, האסון האקולוגי הקשה ביותר בתולדות האנושות (!) חוקק חוק המסייעים לנטרול תוצאות אסון צ'רנוביל, התשס"א – 2001.
2. אולם החוק אינו מעניק כל פתרון לבעיות רבות של מרשינו, אשר אחת החמורות שבהן היא סוגיית העדר ביטוח חיים למנטרלים.
3. מאז עלייתם של המנטרלים ארצה בשנות ה-90 ונכון להיום אף חברת ביטוח בישראל אינה מוכנה לבטח את המנטרלים, תוך שהתאחדות חברות הביטוח נימקה את עמדתן בעקרון "חופש החוזים".
4. מתשובות איגוד חברות הביטוח עלה גם, לתדהמתם של מרשינו, כי למרות כל הבעייתיות הנטענת כלפי המנטרלים בתור אלה שהיו במגע עם חומרים רדיואקטיביים, עובדי הכור הגרעיני בדימונה אשר אף הם עלולים להימצא במגע עם חומרים אלה, מבטחים בחברת ביטוח ממשלתית "ענבל"!

סבטלנה גרינפילד, משרד עורכי דין Svetlana Greenfield, Law Office

5. האפשרות של ביטוח המנטרלים בביטוח חיים על חברת ביטוח "ענבל" הוזכרה גם בתשובתה של נציגת המפקח על חברות ביטוח במשרד האוצר.
- מצ"ב פניותיו של ח"כ ד"ר יורי שטרן אשר ניסה לסייע למנטרלים, למר שמואל גולומב, מנכ"ל איגוד חברות הביטוח ולמפקח על חברות ביטוח; חוות דעתו של עו"ד יוסי הלוי, היועץ המשפטי של איגוד חברות הביטוח בישראל ותשובתו של המפקח על חברות ביטוח בעניין.
6. יאמר מייד, המצב בו המנטרלים אשר סיכנו את חייהם לצורך נטרול תוצאות האסון שהנו האירוע הרדיולוגי החמור ביותר (דרגה 7) לפי הסולם של הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה האטומית, אינם מבוטחים בביטוח חיים, אינו מקובל על מרשינו כלל ועיקר!
7. ויודגש, במסגרת מילוי שאלונים לקבלת אשרת עולה בנציגויות הרשמיות של ישראל ובמשרדי הסוכנות היהודית בברית המועצות לשעבר/חבר העמים, על השאלות בדבר מגע עם חומרים רדיואקטיביים, השיבו המנטרלים בחיוב, תוך גילוי מלא של מצבם הבריאותי הנובע ממגע כאמור.
8. ולאחר בחינת השאלונים הנ"ל, הכוללים כאמור, את המידע אודות מצבם של המנטרלים, העלתה אותם המדינה ארצה. בכך יצרה מדינת ישראל אינטרס ההסתמכות אצל המנטרלים כי עם עלייתם ארצה יהיו לאזרחים ישראלים בעלי מלוא הזכויות!
9. מה רבה הייתה אכזבתם כאשר התברר להם כי חברות ביטוח פרטיות אינן מוכנות לבטח אותם בביטוח חיים והמדינה מאשרת למעשה, מצב מקומם זה. יוצא כי למעשה חייהם אינם שווים בישראל דבר!
10. המצב הנ"ל מהווה פגיעה חמורה ובלתי-מידתית בזכותם של המנטרלים לכבוד, זכות יסוד חוקתית!
11. כן מהווה המצב הנ"ל פגיעה גם בזכויות אדם של המנטרלים לפי ההכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם!
12. ואם בכך לא די, מהווה המצב הנוכחי גם הפלייתם של המנטרלים לרעה לעומת עובדי הכור הגרעיני בדימונה אשר זכו לביטוח חיים, כלומר פגיעה חמורה בזכותם של המנטרלים לשוויון!
13. אשר על כן ולאחר שפניותיהם הנ"ל של המנטרלים בעניין לא הניבו פרי, במסגרת מיצוי הליכים טרום משפטי, אנו פונים אליך בתור ראש הרשות המבצעת, בבקשה לקבל בישיבת הממשלה החלטה בדבר ביטוח המנטרלים בביטוח חיים על ידי חברת הביטוח הממשלתית "ענבל", וזאת עד ליום 2.07.2015.
14. באם עד למועד הנ"ל לא תתקבל ההחלטה כאמור לעיל, שומרים מרשיי על זכותם לפעול על פי כל דין ולנקוט בכל הליך משפטי ו/או אחר כפי שימצאו לנכון.

סבטלנה גרינפילד, משרד עורכי דין
Svetlana Greenfield, Law Office

15. אין במכתבי זה או במה שלא נאמר בו משום ויתור על זכות או טענה מטענותיהם או זכויותיהם של מרשיי.

16. לטיפולכם המהיר נודה.

בכבוד רב,

סבטלנה גרינפילד, עו"ד

העתקים: יושבי ראש כל המפלגות/הסיעות המיוצגות בכנסת ה- 20.

שר האוצר

שר העליה

שר הבריאות

שר הרווחה

שר הבינוי והשיכון

יעקב שקלאר, משרד עורכי דין
JACOB SHKLAR, LAW OFFICE

Jacob Shklar	Advocate	עורך - דין	יעקב שקלאר
Dina Prupes	Advocate	עורכת - דין	דינה פרופס
Natalie gazit	Advocate	עורכת - דין	נטלי גזית
Pavel Marculov	Advocate	עורך - דין	פאבל מרכולוב

57 Even - Gvirol St.
Tel - Aviv, Zip 64362
Tel: 03-6091764, 03-6091873
Facsimile : 972-3-6912618
Jacob_shklar@yahoo.com

רח' אבן גבירול 57
תל אביב, מיקוד 64362
טל 6091873, 03-6091764
פקסימליה: 03-6912618
Jacob_shklar@yahoo.com

תאריך: 04/11/14

לכבוד
מר יוסף שפירא
מבקר המדינה
בדואר רשום

**הנדון: תלונה בגין ליקויים בהתנהלות בעלי תפקידים
במשרד העלייה והקליטה והחלטות בלתי סבירות
שהתקבלו בעניינו של מרשי מר אלכסנדר קלנטירסקי**

בשם מרשי שבנדון, הריני לפנות אליך בדברים כדלקמן:

1. מרשי מכתן כיו"ר עמותת "ברית ליקוויטורים - צ'רנוביל" וכיהן כחבר הוועדה להכרה במסיעים לנטרול אסון צ'רנוביל, משנת 2001, בהתאם להחלטת ראש הממשלה דאז אריאל שרון ו"ל מיום 06/11/01 (מצ"ב העתק ההחלטה - כנספח א').
2. ביום 23/01/14 קיבל מרשי מכתב ממשרד העלייה והקליטה, חתום בידי עוה"ד איילת השחר גלבוץ, שכותרתו: "חשש לניגוד עניינים בכתונתך כיושב ראש ארגון ברית הליקוויטורים וכחבר בוועדה להכרה במסיעים לנטרול אסון צ'רנוביל" (מצ"ב העתק המכתב - כנספח ב').

3. במכתב האמור, מלבד הטענה לניגוד עניינים נטען כי מרשי "מעורב בדיוני הוועדה באופן שהינו על-פניו בלתי ראוי", וכי – "התברר כי לא אחת במהלך הדיונים בוועדה הנך נוהג לפנות אל מבקשי ההכרה בשפה הרוסית ללא תרגום, באופן שאר חברי הוועדה אינם יכולים להבין את הנאמר". כבר עתה יאמר כי בכל ישיבות הוועדה נכח מתורגמן, ואילו המבקשים, ברובם, לא שולטים בשפה העברית.

4. עוד נטען כלפי מרשי כי הוא "נהג... ליצור קשר אישי עם המבקשים בתום הריאיון עימם, לפני קבלת ההחלטה בעניינם, לדרוש מסמכים מהפונים לוועדה שלא במסגרת הדיון בה, וכן להציע שירותי תרגום למסמכים באמצעות מכריו". יורשה לי לציין, כי לכל הנאמר אין כל אחיזה במציאות, מה גם שאין מתרגמים בין מכריו.

5. כמו כן, נטען במכתב כי נתקבלו "תלונות חמורות, ממספר מנטרלים, אשר הלינו, כי נציגי הארגון איימו עליהם כי אם לא יפרישו לארגון כספים, המענק השנתי לו הם זכאים לא יועבר לידם, ועוד" (גם טענה זאת הינה שקרית).

6. לבקשותינו החוזרות ונשנות למשרד העלייה והקליטה להצגת ה"תלונות החמורות", סורבנו. בה בעת, מרשי הושעה מהשתתפות בעבודת הוועדה, בעוד שמסמכים נגד החלטת ראש הממשלה דאו אריאל שרון מיום 6 לנובמבר 2001 לא הוצגו כלל ועיקר (מצ"ב העתקי המסמכים – כנספח ג').

7. לאחר השעייתו של מרשי מהשתתפות בעבודת הוועדה, דרש מרשי להציג לארגון "ברית הליקווידטורים – צ'רנוביל" שהוא הארגון המייצג, פרוטוקולים מישיבות הוועדה אשר התקיימו בהיעדר מרשי. סורבנו לבקשה.

8. מרשי אף פנה למשנה ליועץ המשפטי לממשלה, הגבי דינה זילבר, בבקשה להצגת המסמכים בהסתמך עליהם קיבלה החלטתה. גם לבקשה זו סורב מרשי. בתשובתה ציינה הגבי זילבר, כי חוות דעתה מבוסס על מידע שנמסר לה בעל-פה ממשרד העלייה והקליטה.

9. בכהונתו של מרשי כיושב ראש ארגון ברית הליקווידיטורים וכחבר בוועדה להכרה במסייעים לנטרול אסון צ'רנוביל, אין כל ניגוד עניינים!

10. בארץ, קיימים מספר גופים הפועלים באופן דומה. למשל: במשרד הביטחון פועלות וועדות דומות להכרת הנכים שנלחמו בנאצים במלחמת העולם השנייה, להכרת ווטרינים שנלחמו בנאצים במלחמת העולם השנייה, ולהכרת נפגעי המצור על לנינגרד. בכל הוועדות הללו חברים יושבי הראש של שלוש העמותות העומדות בראשן, כך גם ב"ברית הליקווידיטורים".

11. כידוע, על-פי חוק נאסר על עמותות לנהל פעילות למטרות רווח. כך פועלת ברית הליקווידיטורים כארגון ללא כוונת רווח. יו"ר העמותה לא מקבל משכורת לפי אותו החוק, ומרשי מעולם לא שלשל לכיסו ולו אגורה אחת שחוקה כתשלום על פועלו כיו"ר העמותה.

12. יודגש כי מרשי כיו"ר עמותת "ברית הליקווידיטורים – צ'רנוביל", היה זה שקידם ויזם את "חוק המסייעים לנטרול תוצאות אסון צ'רנוביל".

13. כאמור בסעיף 5 לחוק, הליך הטיפול בבקשות בעניין ההכרה במעמד המנטרל אמור להסתיים תוך 120 ימים מיום קבלת הבקשה בוועדה; יחד עם זאת, ליו"ר הזכות להאריך את פרק הזמן של הטיפול בתיק מסוים, וזאת משיקולים מיוחדים.

14. בהתאם לסעיף 11 לחוק, שר העלייה והקליטה נושא באחריות על ביצוע החוק.

15. במהלך תקופה של למעלה מחמש שנים, כלומר, משנת 2009, מיום מינויה של סופה לנדוור לתפקיד שרת העלייה והקליטה, הליך הטיפול בבקשות בעניין ההכרה במעמד המנטרל תמיד עלה על 120 יום מתאריך קבלת הבקשה על-ידי הוועדה, כאשר יו"ר הוועדה מעולם לא האריך את תקופת הטיפול בבקשה מעבר ל-120 יום – לנראה, בהיעדר שיקולים מיוחדים.

16. בשנת 2014 הוועדה חידשה את עבודתה רק ב-10 למרץ, כלומר, לאחר הפסקה של 20 חודשים.

17. בתחילת חודש מרץ 2014 שרת העלייה והקליטה הגבי סופה לנדזור חופיעה ברדיו רק"ע בשפה הרוסית. היא הודיעה, בין היתר, על חידוש עבודתה של הוועדה (לאחר הפסקה של 20 חודשים) החל מיום 10 למרץ. השרה טענה, כי העיכוב נגרם בגלל משרד המשפטים. זאת, כאשר למשרד המשפטים אין כל קשר לפעילות הועדה, לא לפי הוראות החוק ולא באופן מעשי.

18. מרשי, יו"ר העמותה "ברית ליקוידטורים – צ'רנוביל" וחבר הוועדה משנת 2001, דיווח לא פעם על כל הפרות החוק שהוזכרו לעיל למנהלת שירותי הרווחה, הגבי שרה כהן, שכחברת הוועדה נהגה לקבוע את התאריכים לישיבות הוועדה. מרשי העלה את הנושא אף בשיחות עם היועצת המשפטית במשרד, מיכל לבנטל-אלנדרסון, וכן עם השרה סופה לנדזור – מה שתגרם במידה מסוימת להקדמת ישיבות הוועדה.

19. עמדתו הנחרצת של מרשי, יו"ר העמותה "ברית ליקוידטורים – צ'רנוביל", גרמה כנראה למורת רוח לשרה כהן, מנהלת שירותי הרווחה במשרד העלייה והקליטה, כמו גם ליועצות הלשכה המשפטית של אותו המשרד – מיכל שטרית רבל (היועצת המשפטית), מיכל לבנטל-אלנדרסון, איילת השחר גלבוע ושרת הקליטה והעלייה סופה לנדזור. כל הגורמים הנ"ל, בחסותה של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (יעוץ) גבי דינה זילבר, קיבלו החלטה לסלק את מרשי מהוועדה להכרת המנטרלים, תוך הכפשת שמו הטוב והוצאת דיבתו ללא כל ראייה או תימוך כזה או אחר ובניגוד לחוק איסור לשון הרע התשכ"ה-1965, וזאת למרות העובדה, כי מרשי מונה לתפקידו על-ידי ראש ממשלת ישראל, כמצוין מעלה, ומעולם לא קיבל לידינו כל מסמך המעביר אותו מתפקידו. טענת "ניגוד העניינים", עלתה לפתע, לאחר 13 שנים של פעילות מרשי בוועדה, כשלא היה כל ניגוד עניינים לפני כן, ואיך זיל גמור.

20. לאור האמור, אבקש התייחסותך, בדיקתך וביקורתך לגבי העניינים הבאים:

א. הפרות החוק של מדינת ישראל מצד שרת העלייה והקליטה, מצד הלשכה המשפטית ושירות הרווחה של משרד העלייה והקליטה, בחסותה של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ייעוץ) הגב' דינה זילבר, כמפורט לעיל.

ב. ראיות או תימוכין אחרים לסיבות לסילוקו של מרשי מהוועדה.

21. ברצוני לקבוע פגישה אישית עם כב', יחד עם מרשי, על מנת להציג את עמדתנו בצורה מסודרת ומנומקת.

22. בתודה.

לוטים:

התכתבויות עם משרד העלייה והקליטה לפי סדרם הכרונולוגי

העתקים:

מר יהודה ויינשטיין היועץ המשפטי לממשלה

בכבוד רב,
יעקב שקלאר, עו"ד

מדינת ישראל
משרד מבקר המדינה
ונוציב תלונות הציבור

נוציבות תלונות הציבור
אגף א

ח"ד בסיוון התשע"ו
23 ביוני 2016

בתשובתך נא ציין
תיקום מסי' 913630
913629

לכבוד
עו"ד יעקב שקלאר
יעקב שקלאר, משרד עורכי-דין
רח' אבן גבירול 57
תל-אביב 64362

עו"ד שקלאר הונכבד,

הודון - תלונתך בשם מר אלכסנדר קלנטריסקי על משרד העלייה והקליטה ועל משרד המשפטים

עם תום הבירור בתלונה שבנדון, אנו מבקשים להביא לידיעתך את החלטתנו של מבקר המדינה ונוציב תלונות הציבור (להלן - הנוציב) בתלונה, כדלקמן:

1. בתלונתך תלגת חן על חתנתלונתו של משרד העלייה והקליטה (להלן - משרד העלייה) בעניין הכוונה לחפסיק את כהונתו של מר אלכסנדר קלנטריסקי (להלן - הנותלונן) כחבר בוועדה לפי חוק המסייעים לנטרול תוצאות אסון צירנובול, התשס"א-2001 (להלן - הוועדה) והן על חוות דעתה של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה בעניין ניווד עניינים מוסדי.

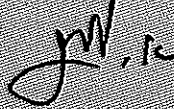
2. התלונה על משרד העלייה נמצאה מוצדקת. הנוציב הביע מורת רוח מהחליק שנקט המשרד נגד המתלונן וקבע כי יש לחזור לו בחומרת על תליקוויים בחתנתלונת כלפיו. הנוציב קבע שבכל משרד העלייה ביקש לחפסיק את כהונתו של המתלונן בוועדה בשל התנהלות אישית לא ראויה, הוה עליו לקיים לו חליק שימועי, ובמסגרתו לאפשר למתלונן לעיין בכל המסמכים והפניוה שחתקבלו במשרד העלייה בעניינו ואשר עמדו בבסיס החשדות נגדו, ולאפשר לו להגיב לכל אשר נטען כלפיו באותם מסמכים ופניוה.

3. אשר לחוות דעתה של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, אשר קבעה כי קיים חשש ממשי לניוד עניינים מוסדי בין תפקודו של המתלונן כיוזר הארגון היציג של המנטרלים לבין תפקודו כחבר הוועדה אשר דנה בבקשות של מי שרוצה לקבל מעמד של מנטרל.

הנוציב שקל את חנסיבות המיוחדות של המקרה, ובכלל זה את האופן שבו מתבקשים המנטרלים לתרום כספים לארגון היציג ואת החכנסה הצפוייה מתרומותיהם של מנטרלים בעתיד. כן שקל הנוציב את הטענה ולפיה המתלונן חבר בוועדה שדנה בבקשות להכרה במנטרלים ומכרעה בהן, והוה גם נושא תפקיד בכיר בארגון היציג אשר נחנה מתרומות שמתקבלות מאותם מנטרלים מכוח החלטת הממשלה מסי' 3461 מ-14.7.2011. בשים לב

למכלול השיקולים החליט הנציב שאין עליו לקבוע שחווה חדשה בעניין נגוד עניינים מוסדי
במיתוי חבר הותקנה שהוא נציג הארגון היציב היא בלתי סבירה באופן המצדיק את
התערבותו.

בכבוד רב,

אלכס מישקובליט, עו"ד
סגן למנהל אגף